

Veilige infrastructuur van levensbelang voor de fietser

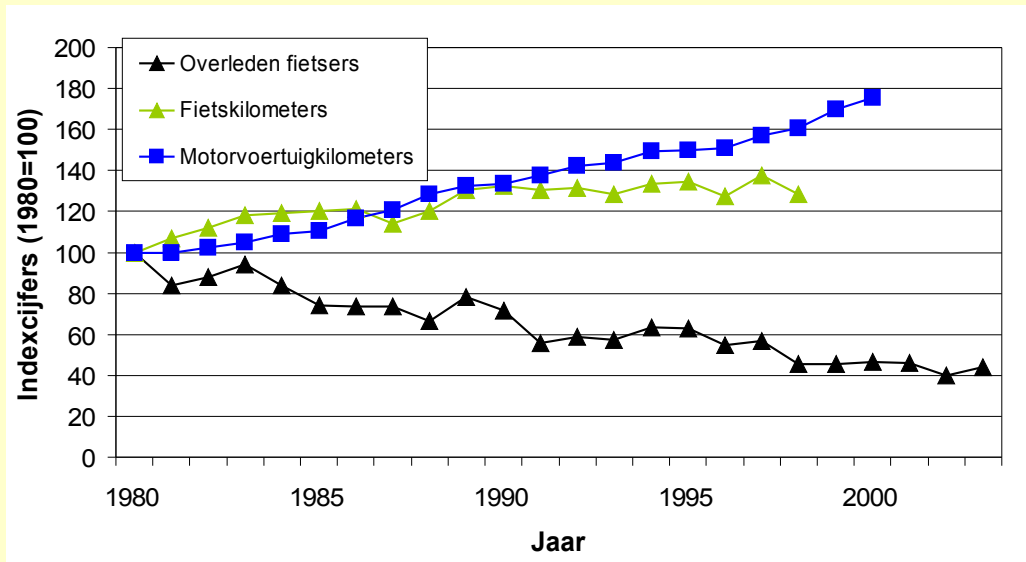
Over eisen, principes en maatregelen

Ragnhild Davidse

Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid

Voor het juiste perspectief

- Al grote veiligheidswinst behaald...

- Maar:
 - Daling stagneert
 - Meer slachtoffers dan we denken

Wat is er aan de hand?

- Meeste slachtoffers onder 60-plussers en 12- t/m 17-jarigen
- Grootste risico voor 75-plussers (kwetsbaar)
- Belangrijkste tegenpartij is de personenauto (55%)
- Meeste ongevallen op kruispunten op 50-km/uur-wegen binnen bebouwde kom
- Specifieke ongevallen:
 - Ongevallen tussen kruisend verkeer (auto en fiets beide rechtdoor)
 - Ongevallen tussen rechts afslaand verkeer en rechtdoorgaande fietsers (dode hoek)
 - Enkelvoudige fietsongevallen

Bron: Door met Duurzaam Veilig

Wat kunnen we eraan doen?

- Fietsers opleiden
 - Fietscursussen (ouderen, allochtonen)
 - Instructie over “waar stel je je op”?
 - Helm voor de kwetsbare groepen
- Voertuigen vriendelijker maken
 - Stabiele fiets
 - Fietsvriendelijk autofront
 - Gesloten zij-afscherming bij vrachtwagens
- Infrastructuur veiliger maken
 - Scheiden van verkeersstromen
 - Lage snelheden waar fiets en snelverkeer elkaar ontmoeten
 - Ontsoberen 30-km/uur-gebieden
 - Maatregelen voor specifieke ongevalstypen (dode hoek; enkelvoudig)

Wat kunnen we eraan doen?

- **Fietsers opleiden**
 - Fietscursussen (ouderen, allochtonen)
 - Instructie over “waar stel je je op”?
 - Helm voor de kwetsbare groepen
- **Voertuigen vriendelijker maken**
 - Stabiele fiets
 - Fietsvriendelijk autofront
 - Gesloten zij-afscherming bij vrachtwagens
- **Infrastructuur veiliger maken**
 - **Scheiden van verkeersstromen**
 - **Lage snelheden waar fiets en snelverkeer elkaar ontmoeten**
 - **Ontsoberen 30-km/uur-gebieden**
 - **Maatregelen voor specifieke ongevalstypen (dode hoek; enkelvoudig)**

Hoofdeisen voor fietsvriendelijke infrastructuur

- Samenhangend netwerk (van A naar B)
- Directe routes (korte reistijd)
- Aantrekkelijkheid (beleving en sociale veiligheid)
- Veiligheid (zichtbaar en zonder ernstige conflicten)
- Comfort (soepel en zonder oponthoud)

Bron: Ontwerpwijzer fietsverkeer

Hoofdeisen voor fietsvriendelijke infrastructuur

- Samenhangend netwerk (van A naar B)
- Directe routes (korte reistijd)
- Aantrekkelijkheid (beleving en sociale veiligheid)
- **Veiligheid** (zichtbaar en **zonder ernstige conflicten**)
- Comfort (soepel en zonder oponthoud)

Bron: Ontwerpwijzer fietsverkeer

Principes voor Duurzaam Veilige infrastructuur

- **Functionaliteit**
Functionele indeling van wegen: stromen, ontsluiten of verblijven
- **Homogeniteit**
Gelijkwaardigheid in snelheid, richting en massa
- **Herkenbaarheid**
Omgeving en gedrag ondersteunen de verwachtingen via consistentie en continuïteit van wegontwerp
- **Vergevingsgezindheid**
Letselbeperkende omgeving en weggebruikers die anticiperen
- **Statusonderkenning**
Inschatten van de eigen taakbekwaamheid

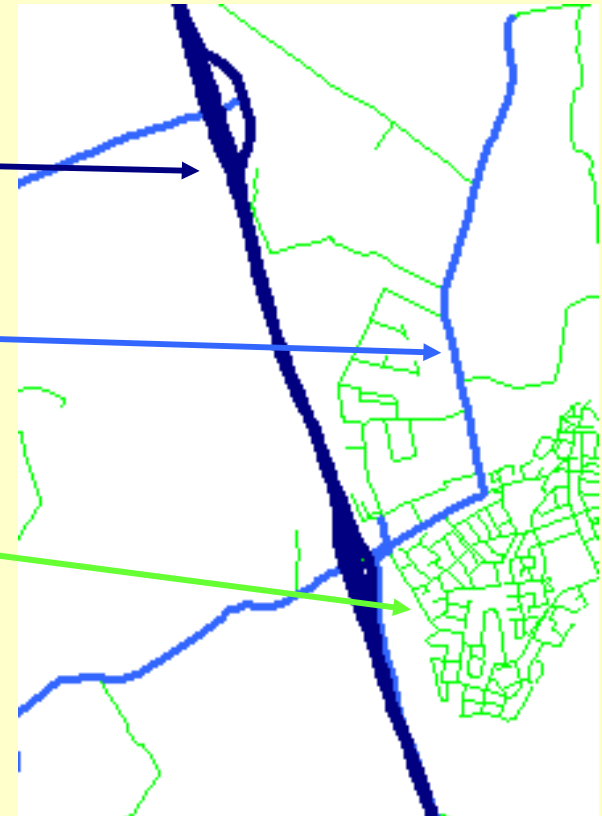
Principes voor Duurzaam Veilige infrastructuur

- **Functionaliteit**
Functionele indeling van wegen: stromen, **ontsluiten** of verblijven
- **Homogeniteit**
Gelijkwaardigheid in snelheid, richting en massa
- **Herkenbaarheid**
Omgeving en gedrag ondersteunen de verwachtingen via consistentie en continuïteit van wegontwerp
- **Vergevingsgezindheid**
Letselbeperkende omgeving en weggebruikers die anticiperen
- **Statusonderkenning**
Inschatten van de eigen taakbekwaamheid

Functionaliteit

Wegen hebben één functie:

- Stroomwegen (SW) →
- Gebiedsontsluitingswegen (GOW) →
- Erftoegangswegen (ETW) →

Lastigste categorie: GOW

Homogeniteit op GOWs

- Vermijden van conflicten tussen verschillende typen verkeersdeelnemers
 - Aparte infrastructuur voor 'voertuigen' met verschillende massa en snelheid
 - Fietspad
 - Aparte infrastructuur voor vrachtverkeer of zwaar verkeer buiten de stad houden?
- Conflicten onvermijdbaar? => Lagere snelheid
 - Snelheidslimiet op wegvak omlaag (GOW30, GOW50, GOW70)
 - Snelheidsreductie op kruisingen
 - Ronde
 - Plateaus
 - Lagere snelheidslimiet
- Homogeniteit in (oversteek)voorzieningen
 - VOP en FOP combineren (Twee-over)
 - Bij ruimtegebrek een tweepad/combipad overwegen

Wat kunnen we eraan doen?

- **Fietsers opleiden**
 - Fietscursussen (ouderen, allochtonen)
 - Instructie over “waar stel je je op”?
 - Helm voor de kwetsbare groepen
- **Voertuigen vriendelijker maken**
 - Stabiele fiets
 - Fietsvriendelijk autofront
 - Gesloten zij-afscherming bij vrachtwagens
- **Infrastructuur veiliger maken**
 - **Scheiden van verkeersstromen**
 - **Lage snelheden waar fiets en snelverkeer elkaar ontmoeten**
 - **Ontsoberen 30-km/uur-gebieden**
 - **Maatregelen voor specifieke ongevalstypen (dode hoek; enkelvoudig)**

Aandachtspunten veilige infrastructuur

- Scheiden van verkeersstromen
 - Bij ruimtegebrek tweepad overwegen
- Lage snelheden waar fiets en snelverkeer elkaar ontmoeten
 - GOW30, GOW50 en GOW70
 - Aangepaste limieten op kruisingen

Overige maatregelen

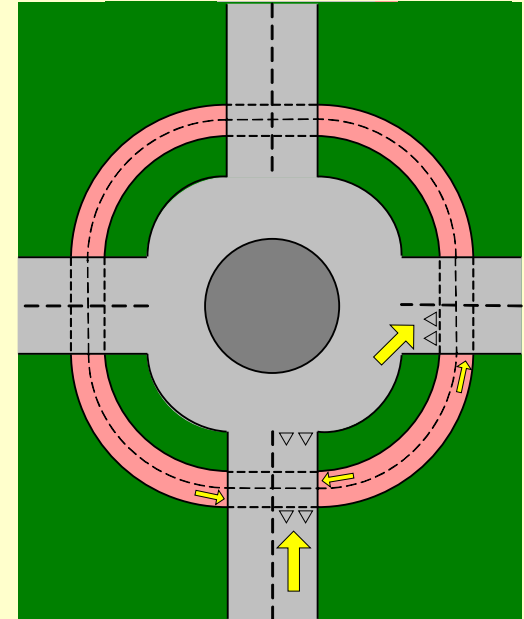
- Ontsoberen 30-km/uur-gebieden
- Aandacht voor de dode hoek
- Onderzoek naar het enkelvoudige fietsongeval

Voorbeeld: dode hoek ongevallen

Locaties

- Binnen de bebouwde kom (90%)
- Vrachtauto rechtsaf en fietser rechtdoor (63%)
- Vrachtauto kruist fietspad van voorrangsweg (19%)
- Vrachtauto kruist fietspad bij oprijden/verlaten rotonde (13%)

NB. In alle gevallen hadden fietsers voorrang

Voorbeeld: dode hoek ongevallen

Hoe ontstaan ze?

- Fietzers hebben voorrang en verwachten ook voorrang te krijgen
- Vrachtautochauffeurs moeten voorrang verlenen, willen dat ook, maar zien fietsers 'over het hoofd':
 - Door het ontbreken van direct zicht op fietsers
 - Door het ontbreken van adequate hulpmiddelen
 - Omdat ze afgeleid zijn door de verkeersdruk

Voorbeeld: dode hoek ongevallen

Maatregelen

- Zwaar en licht verkeer (structureel) scheiden in plaats en/of tijd
- Stel een gedragscode voor fietsers op waar ze zich wel en niet moeten opstellen
- Laat vrachtautochauffeurs altijd een nacontrole met de voorzichtspegel of -camera uitvoeren en train ze daar in
- Voer een verplichting in van een voorzichtspegel of -camera op alle vrachtauto's